

شورای سیاست گذاری حوزه علمیه
مرکز مدیریت حوزه های علمیه قم خواهران
معاونت پژوهش

نقش تشویق و تنبیه در تربیت دینی از منظر قرآن کریم و روایات

استاد راهنما:

حجۀ الاسلام و المسلمین دکتر محمدحسین زنجیری

استاد مشاور:

حجۀ الاسلام و المسلمین دکتر احمد فقیهی

نگارنده:

فاطمه منصورسمائی

تابستان 1394

شورای سیاست گذاری حوزه علمیه
مرکز مدیریت حوزه های علمیه قم خواهران
معاونت پژوهش

نقش تشویق و تنبیه در تربیت دینی از منظر قرآن کریم و روایات

استاد راهنما:

حجۀ الاسلام و المسلمین دکتر محمدحسین زنجیری

استاد مشاور:

حجۀ الاسلام و المسلمین دکتر احمد فقیهی

نگارنده:

فاطمه منصورسمائی

تابستان ۱۳۹۴

تقدیم بہ:

کریمہ اہل بیت حضرت فاطمہ معصومہ (سلام اللہ علیہا) کہ بودن در جوار حضرتش،

مزید آرامش روح و برکت علمی ام بود.

پاسکزاری

من لم یسکر المخلوق لم یسکر الخالق

خداوند متعال را پاسکزارم که انبای عشق را به من آموخت و مراد طریق کسب علم و دانش هدایت کرد. و از پدر و مادرم که در طول تحصیلاتم همیشه سنگ صبورم بوده اند و همسرم به نامم که با صبر و حوصله مراد نوشتن این تحقیقات یاری رسانده است. و از همه استادان عزیز و بزرگوارانی که بنده را مساعدت فرمودند خصوصاً استاد محترم حجة الاسلام دکتر محمد حسین زنجیری، و استاد حجة الاسلام دکتر فقهی و عزیزان دیگر. از خداوند متان آرزوی توفیق روز افزون و عاقبت بخیری را برای آنان آرزو مندم.

- ۱۸ امینی، ابراهیم، آیین تربیت، تهران، انتشارات اسلامی، ۱۳۶۸.
- ۱۹ امینی، ابراهیم، اسلام و تعلیم و تربیت، ج ۲، تهران، انجمن اولیا و مربیان، ۱۳۷۶.
- ۲۰ ایلینگورث، رونالدز، کودک و مدرسه، ترجمه شکوه نوابی نژاد، تهران، دانا، ۱۳۶۸.
- ۲۱ باقری، خسرو، نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، ج ۴، تهران، مدرسه، ۱۳۷۴.
- ۲۲ بندریگی، محمد، ترجمه منجد الطلاب، چ دوم، تهران، ایران، ۱۳۷۴.
- ۲۳ بندریگی، محمد، فرهنگ جدید عربی به فارسی، تهران، انتشارات امیرکبیر، [بی تا].
- ۲۴ بهرام محمدیان، محی الدین، حقوق فرزندان از دیدگاه اسلام، انجمن اولیا و مربیان، تهران، [بی تا].
- ۲۵ بهشتی، احمد، اسلام و تربیت کودک، ج ۲، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۰.
- ۲۶ بهشتی، احمد، "تبشیر و انذار" مجله پیوند، شماره ۴۰، بهمن ۱۳۶۱.
- ۲۷ بهشتی، احمد، تربیت کودک در جهان امروز، [بی نا]، قم، [بی تا].
- ۲۸ بهشتی، محمد، محمدی ابوجعفری، علی نقی فقیهی، آرای اندیشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت و مبانی آن ج ۱، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی، ۱۳۸۸.
- ۲۹ پیازده، ژان، پرورش کودک، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۶۰.
- ۳۰ جوادی آملی، عبدالله، اسرار عبادات، تهران، الزهرا، ۱۳۷۲.
- ۳۱ حاجی ده آبادی، محمدعلی، درآمدی بر نظام تربیتی اسلام، ج اول، قم، مرکز جهانی علوم اسلامی، ۱۳۷۷.
- ۳۲ حجتی، محمدباقر، اسلام و تعلیم و تربیت، ج ۲، تهران، نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۸.
- ۳۳ حر عاملی، محمدبن حسن، وسائل الشیعه، ج ۱۸، بیروت، احیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ ه.ق.
- ۳۴ حسینی، داود، جایگاه تشویق و تنبیه، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۸۱.
- ۳۵ حسینی زاده، سیدعلی، «تنبیه از دیدگاه اسلامی»، فصل نامه روش شناسی علوم

- انسانی (حوزه و دانشگاه)، شماره چهاردهم و پانزدهم، بهار و تابستان ۱۳۷۷، صص ۳۳ - ۲۳.
- ۳۶ حسینی زاده، سیدعلی، سیره تربیتی پیامبر اکرم (ص) و اهل بیت، ج ۱، پژوهشکده حوزه و دانشگاه، قم،
- ۳۷ حسینی شقرایی عاملی، جواد ابن محمد، مفتاح الکرامه، آراء فقها و المراجع فی حکم تأدیب الصبیان و ضربهم، ج ۸، قم، جامعه مدرسین حوزه علمیه، ۱۳۸۷.
- ۳۸ حلی، جعفر، شرایع الاسلام، جلد ۴، تهران، مکتبه العلمیه الاسلامیه، ۱۳۷۷.
- ۳۹ خجندی، محمد، فرهنگ آندراج، ج ۲، تهران، کتابفروشی خیام، ۱۳۶۳.
- ۴۰ خلیل جر، فرهنگ لاروس، ترجمه: سید حمید طبیبیان، ج ۲، تهران، تهران، ۱۳۷۵.
- ۴۱ خویی، ابوالقاسم، مبانی تکمله المنهاج، ج ۱، قم، موسسه آثار الامام خویی، ۱۴۲۲ ه.ق.
- ۴۲ خوئی نژاد، اکبر، روش های تربیت کودک، تهران، سمت، ۱۳۸۰، صص ۳۴۴-۳۴۵.
- ۴۳ دفتر امام خمینی (ره) بخش استفتاء به نقل از ره توشه راهیان نور، رمضان سال ۱۳۷۵.
- ۴۴ دهخدا، علی اکبر، فرهنگ دهخدا، تهران، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۳.
- ۴۵ راغب اصفهانی، حسین بن محمد، مفردات فی غریب القرآن، چ ۲، تهران، [بی تا]
- ۴۶ رجائی، محمد خلیل، معالم البلاغه در علم معانی و بیان و بدیع، شیراز، دانشگاه شیراز، ۱۳۵۹.
- ۴۷ ریچارد جی، موریس، اصلاح رفتار کودکان، ترجمه ناهید کسائی، تهران، نشر دانشگاهی، ۱۳۶۸.
- ۴۸ ریس، ای، پی، رفتار انسان: تجزیه و تحلیل و کاربرد، ترجمه علی اکبرسیف.
- ۴۹ سبجانی، جعفر، فرازهایی از تاریخ پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله)، چ سیزدهم، تهران، مشعر، ۱۳۸۶.
- ۵۰ سیاح، احمد، فرهنگ بزرگ جامع نوین، ج ۱، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، [بی تا].
- ۵۱ سیف، علی اکبر، تغییر رفتار و رفتاردرمانی، تهران، دوران، ۱۳۷۳.
- ۵۲ سیف، علی اکبر، روان شناسی پرورشی، تهران، آگاه، ۱۳۷۹.

- ۵۳ شپرد، تی بی، آموزش و پرورش زنده، ترجمه: احمد آرام، تهران، سروش، ۱۳۵۷.
- ۵۴ شعاری نژاد، علی اکبر، روان شناسی رشد، دانشگاه پیام نور، چ ۱۲، شهریور ۸۱، ج ۲
- ۵۵ صفی پور، عبدالکریم، فرهنگ عربی به فارسی منتهی الادب فی فقه العرب، ج ۲، تهران، امیرکبیر، [بی تا].
- ۵۶ طباطبایی، سیدمحمدحسین، المیزان، ترجمه: سیدمحمدباقر موسوی همدانی، ج ۲، تهران، ۱۳۳۷ه.ق.
- ۵۷ طباطبایی، محمدحسین، شیعه در اسلام، [بی جا]، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۸۷.
- ۵۸ طبرسی، میرزا حسن نوری، مستدرک الوسائل، باب ۱، موسسه آل البيت لاحیاء التراث، قم، چ ۱۴۱۶، ۱۴۱۶ه.ق
- ۵۹ طبرسی، ابوعلی الفضل ابن الحسن، مجمع البیان، ج ۲، تهران، صیدا، ۱۳۷۷ه.ق.
- ۶۰ طبسی، محمدجواد، حقوق فرزند در مکتب اهل بیت علیهم السلام، دفتر تبلیغات اسلامی، قم، ۱۳۷۴.
- ۶۱ طریحی، فخرالدین، مجمع البحرين، ج ۵، خراسان رضوی انتشارات مهر طاهر، ۱۳۹۳
- ۶۲ طوسی، التبیان فی تفسیر القرآن، ج ۲، بیروت، دار الاحیاء التراث العربی، ۱۳۸۳ه.ق.
- ۶۳ عطائی، علی، آراء فقها و المراجع فی حکم تأدیب الصبیان و ضربهم.
- ۶۴ غرویان، خفجو، تربیت فرزند، انتشارات نبوی، [بی جا]، ۱۳۷۴.
- ۶۵ فخررازی، التفسیر الکبیر، ج ۱۰، بیروت، دار الاحیاء التراث العربی، ۱۴۱۵ه.ق.
- ۶۶ فرید، مرتضی، الحدیث، ج ۳، تهران، نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۶.
- ۶۷ فیاض، محمداسحاق، محاضرات فی اصول الفقه، ج ۴۴، قم، دارالکتب العلمیه، ۱۳۷۵.
- ۶۸ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، تفسیر صافی، ج ۱، تهران، کتابفروشی اسلامی، ۱۳۵۶.
- ۶۹ قائمی، علی، پرورش مذهبی و اخلاقی کودک، تهران، امیری، ۱۳۷۶.
- ۷۰ قائمی، علی، تربیت و بازسازی کودکان، تهران، امیری، ۱۳۶۳.
- ۷۱ قرشی، سیدعلی اکبر، قاموس قرآن، تهران، امیرکبیر، [بی تا].

- ۷۲ قلی زاده، فرض الله، دین، تربیت، اخلاق، قم، پارسایان، ۱۳۷۶.
- ۷۳ کاشانی، محمد رضا، آیین مهرورزی، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات، قم، چ ۲، بهار ۱۳۷۶
- ۷۴ کاشانیها، زهرا. دو ابزار معجزه آسا در تربیت، [بی جا]، رامین، ۱۳۷۷.
- ۷۵ کاشانیها، کبری. تشویق و تنبیه از دیدگاه قرآن، تهران، رامین، ۱۳۸۲.
- ۷۶ کریمی، عبدالعظیم، تربیت آسیب زا، ج اول، تهران، انجمن اولیا و مربیان، ۱۳۷۳.
- ۷۷ کریمی، عبدالعظیم، ، تربیت طبیعی در مقابل تربیت عاریه‌ای، تهران، انجمن اولیا و مربیان، ۱۳۸۹.
- ۷۸ کریمی، یوسف، تغییر دادن رفتارهای کودکان و نوجوانان، تهران، فاطمی، ۱۳۶۸.
- ۷۹ کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، جواد مصطفوی، تهران، نشر فرهنگ اهل بیت (علیه السلام)، [بی تا].
- ۸۰ گرگانلی، قربان محمد، نقش خانواده در تربیت دینی، [بی جا]، نشریه آسمان مهر، [بی تا].
- ۸۱ گروهی از نویسندگان، آنچه باید درباره تربیت فرزندان خود بدانیم، ترجمه: علی دخانیاتی، جانزاده، تهران، ۱۳۹۲.
- ۸۲ گلاور، جان، ای؛ برونینگ، راجر، اچ، روان شناسی تربیتی (اصول و کاربرد آن)، ترجمه علینقی خرازی، تهران، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۵.
- ۸۳ متقی هندی، علاءالدین، کنز العمال، ج ۱۶، بیروت، موسسه الرساله، ۱۴۱۳ ه.ق.
- ۸۴ مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، ج ۱۴، بیروت، [بی نا]، [بی تا].
- ۸۵ مجوزی، عبدالله، چرا تشویق؟، تهران، انجمن اولیا و مربیان، ۱۳۷۹.
- ۸۶ مجوزی، عبدالله، چرا تنبیه؟، تهران، انجمن اولیا و مربیان، ۱۳۷۹.
- ۸۷ مشایخی، شهاب الدین، مجموعه مقالات تربیت دینی، قم، پژوهشکده حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۰.

- ۸۸ مظاهری، علی اکبر، هشدارهای تربیتی، قم، هجرت، ۱۳۷۴.
- ۸۹ معادیخواه، عبدالمجید، فرهنگ آفتاب (فرهنگ تفصیلی مفاهیم نهج البلاغه)، ج ۳، خطبه ۱۰۹، تهران، ذره، ۱۳۷۲.
- ۹۰ معلوف، لویس، المنجد فی اللغة، ج ۱، تهران، انتشارات فرمان ۱۳۷۹
- ۹۱ معین، محمد، فرهنگ معین، ج ۱، تهران، امیرکبیر، [بی تا].
- ۹۲ مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۵، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۰.
- ۹۳ نوری الطبرسی، میرزا حسین، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، جلد ۱۵، بیروت، مؤسسه آل البيت لاحیاء التراث، ۱۴۰۸هـ.ق/۱۹۸۷م.
- ۹۴ ورام، ابوالحسن مسعود ابن ابی فراس، تنبیه الخواطر و نزهة النواظر (مجموعه ورام)، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۸.
- ۹۵ هیلکارد و همکاران، زمینه‌ی روان شناسی، مترجمان: محمدتقی براهنی و دیگران، تهران، رشد، ۱۳۸۴.